

Anna Ramstedt

Tunne- ja turvataidot musiikin korkeakouluopinnoissa ja epäasiallisen käytöksen ennaltaehkäisyssä

ARTIKKELI

MUSIIKKI
1 | 2026

ORCID: [0000-0002-2356-4023](https://orcid.org/0000-0002-2356-4023)

DOI: [10.51816/MUSIIKKI.181231](https://doi.org/10.51816/MUSIIKKI.181231)

FT, MuM Anna Ramstedt työskentelee tutkijana (Helsingin yliopisto). Tätä tutkimusta on rahoittanut Koneen säätiö (hankkeessa Musiikintutkijat yhteiskunnassa) ja Jenny ja Antti Wihurin rahasto postdoc-hankkeessa ”Muusikon turvataidot: Tunnetaidot, itsesäätely ja suostumuskasvatus musiikin korkeakouluopetuksessa”.

anna.ramstedt@helsinki.fi

Emotional and Safety Skills in Higher Music Education and in Preventing Misconduct

ABSTRAKTI

In this article I examine how the prevention of sexual misconduct and emotional abuse could be advanced in higher music education by supporting young musicians and their ability to recognise their own boundaries and those of others, regulate their emotions and actions, identify and articulate uncomfortable situations, seek help for themselves and others, question harmful practices and norms, and practise respectful and reciprocal interaction in both social and sexual encounters. By drawing on socio-emotional skills and consent training, I suggest "emotional and safety skills" as a concept to be taught in higher music education. Following earlier work on consent training, I emphasise the importance of understanding consent, safety, and bodily autonomy as inherent components of pedagogical and interpersonal practices. I propose ways of supporting musicians' empowerment and responsible (sexual) agency over the long term by integrating socio-emotional skills and the principles of consent education into student-centred and norm-critical pedagogy, courses in music history and theory, courses on instrumental and vocal pedagogy, and courses related to career skills and communication. In addition, I offer several practical examples of how these skills could be strengthened in different types of classes.

Seksuaalinen väkivalta, häirintä ja muu epäasiallinen käytös ovat viime aikoina nousseet yhä näkyvämmiin julkiseen keskusteluun laajojen ja paljon huomiota saaneiden tapausten myötä. Tutkimus seksuaalisesta häirinnästä ja henkisestä väkivallasta klassisen musiikin kulttuurissa ja koulutuksessa sekä musiikkialoilla yleisemminkin on jo vakiintunut osaksi monialaisen musiikintutkimuksen keskeisiä aiheita. Lisäksi tutkimus koskien musiikkialan epäasiallisen käytöksen ennaltaehkäisyä on viime vuosina lisääntynyt merkittävästi. (Bull, Scharff ja Nooshin 2023; Wickström 2023; Brüstle et al. 2024; Fernández-Morante 2024; Buscatto, Karttunen ja Provansal 2025; Gibson ja Ramstedt 2025; Werner et al. 2025.) Epäasiallisen käytöksen, kuten seksuaalisen häirinnän ja henkisen väkivallan, ennaltaehkäisy on erittäin laaja tavoite, joka vaatii pitkäjänteistä panostusta niin yksilöllisellä, vuorovaikutuksellisella, yhteisöllisellä kuin institutionaalisellakin tasolla (DiSantis ja Towl 2025, 67; Active* Consent 2025c,15). Erityisesti koulutusinstituutioiden tulisi ottaa tehtäväkseen turvallisempien toimintaympäristöjen luominen.

Tässä artikkelissa tarkastelen, miten seksuaalisen häirinnän, henkisen väkivallan ja muun epäasiallisen käytöksen ennaltaehkäisyä voidaan edistää musiikin korkeakouluopetuksessa. Kysyn, millaisin keinoin musiikin korkeakouluopinnoissa voidaan tukea ja vahvistaa nuorten muusikoiden kykyä tunnistaa ja sanoittaa oman kehonsa rajoja, tunnistaa epämukavia tilanteita, kyseenalaistaa ympäristön haitallisia toimintatapoja sekä harjoittaa vastavuoroista ja kunnioittavaa vuorovaikutusta niin sosiaalisissa kuin seksuaalisissakin kohtaamisissa. Artikkelini on toinen osa kahden artikkelin kokonaisuudesta. Ensimmäisessä artikkelissa tarkastelen millaisen toiminnallisen haasteen klassisen musiikin koulutuksen ominaispiirteet luovat yksilön itsesäätelytaitojen, vuorovaikutustaitojen, omien rajojen tunnistamisen ja seksuaalisen itsemääräämisoikeuden näkökulmasta (Ramstedt 2026). Tunnistettavia ominaispiirteitä ovat esimerkiksi sukupuolittuneet normit kuten naisten osaamisen vähättely, insti-

Anna Ramstedt

**Tunne- ja turvataidot
musiikin korkeakoulu-
opinnoissa ja
epäasiallisen
käytöksen
ennaltaehkäisyssä**

tutionalisoituneet ja epäviralliset valtahierarkiat, miesvaltaisuus sekä alaa ylläpitävät haitalliset uskomukset ja ihanteet. Lisäksi haitallisen käytöksen normalisoituminen sekä tiiviit ja kilpailulliset toimintaympäristöt voivat lisätä eristäytymisen riskiä ja vaikeuttaa epäasialliseen käytökseen puuttumista. (Ramstedt 2024, 80, 83; 2026.) Alan ominaispiirteet voivat luoda muusikoille kuormittavan toimintaympäristön, jossa kehojen rajojen ylitykset saattavat hämärtyä ja normalisoitua osaksi arkea. (Esim. Bull 2024; Fernández-Morante 2024; Gibson ja Ramstedt 2025; Ramstedt 2026.)

Ensimmäisen artikkelin (Ramstedt 2026) tulokset toimivat tässä lähtökohtana, jonka pohjalta jäsenmän ja konkreettisen klassisen musiikin korkeakoulukontekstiin kohdistettuja keinoja, joilla ennaltaehkäistä epäasiallista käytöstä. Lisäksi laajennan väitöskirjatutkimukseni pohjalta kehittämäni Muusikon/Musiikintutkijan turvataidot -koulutusta¹, jota olen aiemmin toteuttanut muusikoille ja musiikintutkijoille (Ramstedt 2023c; Ramstedt, Koivisto-Kaasik ja Välimäki 2025a; 2025b). Tässä artikkelissa tarkastelen tunne- ja turvataitojen käsitteen, sosioemotioonaalisia taitoja² tukevien käytäntöjen ja suostumuskasvatuksen periaatteiden avulla (CASEL 2003; Conley 2015, 198; Weissberg et al. 2015; DiSantis ja Towl 2025, 147), miten oppimistaitoja, normikriittisyyttä ja yksilöllistä kohtaamista korostava pedagogiikka (esim. Laukkanen et al. 2018; Kivinen, Lammi ja Unkari-Virtanen 2021; Elonheimo et al. 2022; Juntunen ja Partti 2023) voi toimia osana epäasiallisen käytöksen ennaltaehkäisyä. Sovellan lisäksi tarkastelussani Jussi Aaltosen opasta *Turvataitoja nuorille* (2012) sekä Galwayn yliopiston Active* Consent -tutkimus- ja koulutusohjelman periaatteita siihen, miten sosioemotioonaalisia taitoja ja suostumukseen liittyviä vuorovaikutustaitoja voidaan tukea musiikin korkeakouluopetuksessa (Active* Consent 2025a; 2025b; 2025c).

Länsimaisessa koulutusjärjestelmässä sosioemotioonaalisten taitojen opetus³ on nykyisin olennainen osa esimerkiksi peruskoulujen opetussuunnitelmia. Lähestyn sosioemotioonaalisia taitoja sellaisesta näkökulmasta, joka korostaa niiden merkitystä

- 1 Postdoc-tutkimuksessani näitä koulutuksia on myös tarkoitus edistää ja pilotoida edelleen musiikin korkeakoulutuksessa.
- 2 Englanniksi käytetään käsitettä *social and emotional learning* (SEL). Sosioemotioonaaliset taidot käsittävät monenlaisia taitoja, kuten tunne- ja itsesäätelytaitoja, oppimistaitoja, vuorovaikutustaitoja ja turvataitoja. (CASEL 2003).
- 3 Suomeksi sosioemotioonaalisista taidoista käytetään opetuskontekstissa erilaisia termejä, kuten esimerkiksi *tunne- ja vuorovaikutustaidot* ja *tunne- ja turvataidot*, riippuen opetettavan aiheen painotuksesta.

seksuaalisen häirinnän ja väkivallan ennaltaehkäisyssä. Useissa tunne- ja turvataito-opissa korostetaan kehon rajojen ja turvallisuuden tunteen vahvistamista sekä taitoja toimia rakentavasti potentiaalisesti epävarmoissa tilanteissa (esim. Aaltonen 2012; Lajunen et al. 2024). Seksuaalisen häirinnän ennaltaehkäisyyn liittyvästä koulutuksesta käytetään englanninkielisessä kirjallisuudessa usein käsitettä *consent training* (suomeksi suostumuskoulutus tai suostumuskasvatus) ja se kytkeytyy läheisesti turvataitojen kokonaisuuteen. Hahmotan *tunne- ja turvataitojen* viittaavan sosioemotionaalisten taitojen ja suostumuskulttuuriin pohjautuvien taitojen kokonaisuuteen, jossa korostuvat muun muassa kyky tunnistaa omia ja toisten rajoja, säädellä omia tunteita ja toimintaa, huomata ja sanoittaa epämukavia tilanteita, hakea apua itselle ja muille, kyseenalaistaa haitallisia toimintatapoja ja normeja sekä harjoitella kunnioittavaa ja vastavuoroista vuorovaikutusta niin sosiaalisissa kuin seksuaalisissakin kohtauksissa. Näin ymmärrettyinä tunne- ja turvataidot muodostavat keskeisen perustan seksuaalisen häirinnän ja muun epäasiallisen käytöksen ennaltaehkäisylle (ks. esim. Aaltonen 2012; DiSantis ja Towl 2025).

Vaikka tarkastelen tunne- ja turvataitoja yksilön kannalta, en näe ennaltaehkäisyn olevan vain yksilön vastuulla. Häirintä, seksuaalinen tai henkinen väkivalta ja muu vallankäyttö on aina tekijän vastuulla. Ihanteellisessa tilanteessa kollegat, auktoriteettihahmot ja opettajat toimisivat aina asiallisesti ja vastuullisesti. Selvitykset kuitenkin osoittavat, että erityisesti nuoret musikkot saattavat kohdata monenlaista vallan väärinkäyttöä musiikkialoilla Suomessa (Inklusiiv 2022). Nuorten muusikoiden turvallisuus onkin liian tärkeä asia jättää yksittäisten toimijoiden eettisyysoletusten varaan. Kansainvälisesti sosioemotionaalisten taitojen sekä suostumuskasvatuksen rooli korkeakouluopetuksessa on vahvistumassa (Elmi 2020; Wilson, Riva ja Lister 2024). Irlannissa erityisesti suostumuskasvatus nähdään keskeisenä seksuaalista väkivaltaa ja häirintää ennaltaehkäisevänä käytäntönä kaikilla koulutusasteilla. Galwayn yliopistossa suostumuskasvatuksen pedagogiikkaa ja menetelmiä on kehitetty pitkälle, ja niitä on sittemmin otettu käyttöön monissa korkeakouluissa myös kansainvälisesti, paikoin pakollisena osana opintoja. (Active* Consent 2025a; University of Oxford 2025; Universiteit Utrecht 2025; University of Galway 2026; King's College 2026.) Vaikka suostumuskasvatus ja sosioemotionaalisten taitojen opetus ei ole vielä jalkautunut Suomeen korkeakoulutukseen, niitä voidaan alkaa kehittämään tämän tutkimuksen ehdottamalla tavalla.

Anna Ramstedt

**Tunne- ja turvataidot
musiikin korkeakoulu-
opinnoissa ja
epäasiallisen
käytöksen
ennaltaehkäisyssä**

Tutkimukseni integroituu seksuaalisen häirinnän ennaltaehkäisyn tutkimukseen ja aktivistisen musiikintutkimuksen kenttään (esim. Bull, Scharff ja Nooshin 2023; Bull 2024; Werner et al. 2025; Ramstedt, Koivisto-Kaasik ja Välimäki 2025a; 2025b) ja sisältää myös kehittämistutkimuksen piirteitä⁴ (Perna 2013). Aktivistisessa musiikintutkimuksessa sekä tutkimusta että tutkijan käytäntöön suuntautuvaa toimintaa ohjaa pyrkimys edistää sosiaalista ja yhteiskunnallista oikeudenmukaisuutta. Keskeistä on myös tarkastella tiedontuotannon episteemisiä vaikutuksia kriittisesti esimerkiksi feministisestä näkökulmasta käsin (Ramstedt ja Välimäki 2025, xii). Olen artikkelissani kytkenyt seksuaalisen häirinnän ennaltaehkäisyä koskevan tutkimustiedon käytännön esimerkkeihin aktivistisen musiikintutkimuksen ja kehittämistutkimuksen mukaisesti. Valitsemissani esimerkeissä pyritään purkamaan klassisen musiikin kulttuuriin kietoutuneita sukupuolittuneita normeja ja vallan väärinkäytön ongelmia korkeakouluopetuksen kontekstissa. Artikkelini on siten suunnattu tutkijoiden lisäksi myös musiikin kanssa korkeakouluissa työskenteleville opettajille, esihenkilöille ja koulutuksen kehittäjille.

Hahmotan musiikkikasvatuksen korkeakouluopetuksen kontekstissa myös eettisenä käytäntönä, jossa tiedontuotantoon liittyvät valtasuhteet, normit, arvot ja käsitykset toimijuudesta muovautuvat jatkuvassa prosessissa (esim. Biesta 2013; Bowman 2016; Burnard ja Mackinlay 2025). Tästä näkökulmasta musiikin korkeakoulutuksella on vastuu valmistaa muusikoita toimimaan haastavissa, valtasuhteiltaan monimutkaisissa ja usein epätasa-arvoisissa ympäristöissä sekä tukea heidän kasvuun tietoisiksi ja vastuullisiksi toimijoiksi. Musiikintutkijoita Pam Burnardia ja Elisabeth Mackinleya (2025, 123) mukailien musiikkikasvatuksen tutkimus voi parhaimmillaan toimia myönteisenä muutosvoimana, joka vahvistaa osallisuutta, kunnioitusta ja oikeudenmukaisuutta. Tässä artikkelissa pyrkimyksenäni on edistää monialaista tutkimusta ja keskustelua seksuaalisen häirinnän ennaltaehkäisystä ja tukea instituutioiden vastuunottoa ja kykyä rakentaa turvallisempaa, oikeudenmukaisempaa, kun-

4 Kehittämistutkimus on monitieteinen tutkimusala, jonka tavoitteena on kehittää opetusta teoriaa ja tutkimusta yhdistävien menetelmien avulla. Kehittämistutkimukselle on ominaista jatkuva arviointi ja syklinen tutkimusprosessi. (Perna 2013.) En kuitenkaan tarkastele ehdottamiani ratkaisuja kehittämistutkimuksen mukaisesti sykleissä tai arvioi niitä uudelleen käytännön toteutuksen jälkeen. Lähestymistavassani on ainoastaan kehittämistutkimukselle tyypillisiä piirteitä, sillä tarkoituksena on ehdottaa teoriaan ja tutkimukselliseen tietoon perustuen pragmaattisia sovelluksia alalla tunnistettuihin ongelmiin.

nioitusta vahvistavaa ja eettisesti kestävämpää toimintakulttuuria. Tarjoan tähän tarkoitukseen sovellettavissa olevia käytäntöjä ja toimintamalleja.

Alla esittelen sosioemotionaalisten taitojen sekä suostumuskasvatuksen periaatteet, joiden pohjalta määrittelen tunne- ja turvataidot käsitteellisenä kokonaisuutena. Tämän jälkeen esittelen neljä tapaa, joilla tunne- ja turvataitoja voidaan tukea pitkällä aikavälillä oppijalähtöisessä ja normikriittisessä pedagogiikassa, musiikin historian ja -teorian opinnoissa, ammattietiikan pedagogisissa opinnoissa, ammattiopintoja tukevissa aineissa ja työelämäopinnoissa. Etenen analyysissä institutionaalisella tasolla vaikuttavista pedagogisista käytännöistä kohti kulttuurisia normeja ja lopulta yksilön tasolla rakentuvia taitoja ja vuorovaikutustapoja. Aloitan niistä pedagogisista käytännöistä, jotka usein muovaavat käsityksiä kehollisuudesta, rajoista ja toimijuudesta implisiittisesti. Toiseksi tarkastelen normeja ja valtarakenteita musiikin historian ja -teorian opetuksessa, jossa kulttuurisesti haitallisia ihanteita ja normeja saatetaan rakentaa tai uusintaa. Kolmanneksi tarkastelen instrumentti- ja laulupedagogiikan opintoja⁵ tilana, jossa eettiset periaatteet ja kunnioitettava vuorovaikutus kietoutuvat arjen käytännöiksi opetuksessa. Lopuksi käsittelem tunne- ja turvataitojen soveltamista työelämäopinnoissa. Hahmotan työelämäopinnot laajasti oppimisympäristönä, joissa voidaan harjoitella muun muassa suostumukseen perustuvaa kanssakäymistä, rajojen tunnistamista ja kunnioitettavaa vuorovaikutusta. Annan ehdotusten yhteydessä käytännön esimerkkejä siitä, miten näitä taitoja voitaisiin vahvistaa eri oppitunneilla.

Anna Ramstedt

**Tunne- ja turvataidot
musiikin korkeakoulu-
opinnoissa ja
epäasiallisen
käytöksen
ennaltaehkäisyssä**

Sosioemotionaalisten taitojen ja suostumuskasvatuksen merkitys epäasiallisen käytöksen ennaltaehkäisyssä

Sosiologit Jennifer S. Hirsch ja Shamus Khan (2020, 255–256) toteavat, että seksuaalisen väkivallan ennaltaehkäisy on koko yhteisön ja ympäristön vastuulla. Kyse on siitä, millaisia kulttuurisia normeja ja käyttäytymismalleja nuorille mallinnetaan. Usein seksuaalisuutta ja suostumusta koskevat keskustelut voi-

5 Instrumentti- ja laulupedagogiikan opinnoilla viitataan musiikinopiskelijoiden ainekohtaisiin pedagogisiin opintoihin.

vat jäädä joko käymättä tai niitä voi leimata häpeä (Hirsch ja Khan 2020, 255–256). Nuorten seksuaalikasvatus on ylipäätään yhteiskunnallisesti latautunut aihe, mikä tekee keskustelujen käymisestä haasteellista. Tämä näkyi keväällä 2025, kun peruskoulujen seksuaalikasvatus ja siinä käytettävä opetusmateriaali nousivat lehtiotsikoihin Suomessa (esim. Niemi 2024). Hirsch ja Khan (2020, 256) toteavat, että vaikka korkeakoulu on monella tapaa liian myöhäinen vaihe aloittaa seksuaalikasvatus tai suostumuskoulutus, korkeakoulut voivat silti tarjota tärkeän ympäristön rakentaa reflektiivisempää ja vastuullisempaa seksuaalista toimijuutta. Esimerkki tällaisesta aloitteesta on Galwayn yliopiston kehittämä tutkimuspohjainen *Active* Consent* -ohjelma, jonka tavoitteena on tuoda suostumuskasvatus (*consent training*) monialaisesti osaksi kaikkia koulutusasteita (*Active* Consent 2025a*). Ohjelma tarjoaa koulutuksia, oppimateriaaleja ja videoita, joiden avulla käsitellään muun muassa riskitilanteiden tunnistamista sekä oman vallan ja vastuun ymmärtämistä sekä millä tavoin esimerkiksi vallitsevat normit tai ryhmäpaine voivat vaikuttaa omaan käyttäytymiseen. Ohjelma tarjoaa lisäksi työpajoja, materiaalia ja koulutusta opiskelijoiden kanssa työskenteleville ammattilaisille⁶ (esimerkiksi opettajille) siitä, miten suostumuskasvatusta voidaan soveltaa erilaisissa ympäristöissä. (*Active* Consent 2025a; 2025c*.)

Suostumuskasvatusta voidaan tarkastella osana sosioemotionaalisten taitojen kokonaisuutta, joka kattaa yksilön kyvyn ymmärtää ja hallita tunteitaan, asettaa ja saavuttaa myönteisiä tavoitteita, rakentaa ja ylläpitää myönteisiä ihmissuhteita sekä tehdä vastuullisia päätöksiä. Sosioemotionaaliset taidot tukevat yksilön hyvinvointia ja menestystä niin opinnoissa kuin arjessakin. Tutkimusten mukaan näiden taitojen kehittäminen on yhteydessä parempiin oppimistuloksiin, tehokkaampaan stressinhallintaan, myönteisempiin ihmissuhteisiin, vähäisempään riskikäyttäytymiseen ja parempaan mielenterveyteen. Pitkällä aikavälillä ne lisäävät kouluttautumisen, työelämässä menestymisen ja yhteiskunnallisen osallisuuden mahdollisuuksia. Sosioemotionaalisten taitojen oppiminen on ennen kaikkea pitkäjänteinen prosessi, jossa erilaiset taidot limittyvät ja vahvistavat toisiaan. (Weissberg et al. 2015, 7–8; ks. myös Aaltonen 2012; Zimmerman 2002; Wang, Min Zeng ja King 2024.)

6 Osallistuin Galwayn yliopiston jatkokoulutukseen suostumuskasvatuksen opettamisesta ja seksuaalisen häirinnän ennaltaehkäisystä syksyllä 2025, mikä on osaltaan innoittanut tätä artikkelia.

Sosioemotionaaliset taidot voidaan jäsentää CASEL-verkoston⁷ (2003; Humphrey 2013; Weissberg et al. 2015, 6–7) määritelmän mukaan viiteen toisiaan tukevaan ja toisiinsa limittyvään osa-alueeseen: 1) minätietoisuus, 2) itseohjautuvuus, 3) sosiaalinen tietoisuus, 4) vuorovaikutustaidot sekä 5) vastuullinen päätöksenteko. (Weissberg et al. 2015, 6–7.)

Minätietoisuus tarkoittaa kykyä tunnistaa omia tunteita, ajatuksia tai vahvuuksia realistisesti, ja toisaalta miten nämä voivat vaikuttaa omaan käyttäytymiseen. (Conley 2015, 198.)

Itseohjautuvuus puolestaan liittyy tunteiden, ärsykkeiden ja käyttäytymisen hallintaan sekä kykyyn toimia tavoitteellisesti vaikeissa tilanteissa. Itseohjautuvuus korostuu erityisesti oppimisen itsesäätelyssä. (Conley 2015, 198; Weissberg et al. 2015, 6–7.)

Sosiaalinen tietoisuus tarkoittaa toisten tunteiden ja näkökulmien ymmärtämistä sekä halua toimia oikeudenmukaisesti ja kunnioittavasti erilaisissa sosiaalisissa tilanteissa (Conley 2015, 198; Weissberg et al. 2015, 6–7).

Vuorovaikutustaidot puolestaan kattavat yhteistyökyvyn, selkeän ja kunnioittavan viestinnän sekä ihmissuhteiden rakentamisen ja ylläpitämisen (Conley 2015, 198; Weissberg et al. 2015, 7). Vuorovaikutustaitoihin voidaan laskea myös kyky tunnistaa, haastaa ja vastustaa mahdollisia haitallisia käyttäytymismalleja tai sosiaalisia odotuksia ryhmäpaineesta huolimatta (Weissberg et al. 2015, 7).

Vastuullinen päätöksenteko tarkoittaa kykyä tehdä harkittuja, eettisesti kestäviä valintoja, joissa huomioidaan, minkälaisia seurauksia käyttäytymisellä ja toiminnalla voi olla. (Conley 2015, 198; Weissberg et al. 2015, 7.)

Tutkimuksessa mielenkiinto on kohdistunut varsinkin itsesäätelytaitojen merkitykseen oppimisessa. Oppimisen itsesäätely on keskeistä opiskelijan akateemisen ja taiteellisen kehittymisen kannalta sekä hänen jaksamisensa ja hyvinvointinsa tukemisessa. Itsesäätelytaidot liittyvät esimerkiksi opiskelijan kokemaan minäpystyvyyteen, esiintymisjännityksen hallintaan, työn kuormittavuuden säätelyyn ja yleiseen opiskeluhuvinvointiin. (Esim. Reinert 2019; Pozo et al. 2022; Utermohl de Queiroz et al. 2024; 2025.)

Sosioemotionaaliset taidot muodostavat keskeisen perustan opiskelijoiden turvallisuuden tukemiselle ja seksuaalisen häirin-

Anna Ramstedt

**Tunne- ja turvataidot
musiikin korkeakoulu-
opinnoissa ja
epäasiallisen
käytöksen
ennaltaehkäisyssä**

7 CASEL (Collaborative for Academic, Social, and Emotional Learning) on vuonna 1994 perustettu monitieteinen tutkimusverkosto, jonka tavoitteena on edistää tunne- ja itsesäätelykasvatusta koulutuksessa. (CASEL, 2025.)

nän ennaltaehkäisylle. Tunne- ja turvataitojen näkökulmasta soioemotionaalisista taidoista jäsentyy kokonaisuus, joka kattaa kyvyn tunnistaa, kunnioittaa ja tulkita toisten asettamia rajoja sekä ilmaista omia tarpeita ja rajoja selkeästi. Oman toiminnan itsesäätely, toisin sanoen kyky säädellä tunteita, arvioida tilanteita ja tehdä harkittuja, vastuullisia päätöksiä kuormittavissa vuorovaikutustilanteissa, on keskeinen osa näitä taitoja. Kokonaisuuteen sisältyy lisäksi taito tunnistaa ja hyödyntää sosiaalisia resursseja, kuten valmius hakea ja pyytää apua tilanteissa, joissa havaitsee epäasiallista tai potentiaalisesti haitallista toimintaa (Aaltonen 2012, 19).

Suostumuskasvatus tukee monelta osin edellä mainittuja taitoja. Suostumuskasvatuksessa tarkastellaan kriittisesti normeja ja toimintatapoja sekä lisätään tietoisuutta siitä, miten suostumusta voidaan harjoitella ja vahvistaa niin, että yksilöt voivat myös puuttua seksuaalisen väkivallan kulttuuriin. (Active* Consent 2025; DiSantis ja Towl 2025, 149; Murphy ja Van Brunt 2017.) Clarissa J. DiSantis ja Graham J. Towl (2025, 149), jotka ovat tutkineet seksuaalisen väkivallan ennaltaehkäisyä korkeakouluissa, määrittelevät suostumuskasvatukseen sisältyvän seitsemän osa-alueen (ks. myös Murphy ja van Brunt 2017).

Ensimmäiset kaksi osa-alueen (1 ja 2) liittyvät käsitteiden määrittelyyn: miten seksuaalinen väkivalta ja häirintä eri muodoissaan määritellään rikoslaissa ja koulutuslaitoksissa, sekä miten seksuaalinen häirintä ja vallan väärinkäyttö voidaan tunnistaa (DiSantis ja Towl 2025, 149).

Seuraavat osa-alueet (3 ja 4) liittyvät raiskauskulttuurin sekä sukupuolta koskevien vahingollisten myyttien ja normien tunnistamiseen ja purkamiseen sekä raiskaus- ja suostumus-kulttuurin tunnistamiseen ja kriittiseen tarkasteluun (DiSantis ja Towl 2025, 149).

Viides (5) osa-alue liittyy seksuaalisuuden moninaisuuden tunnistamiseen ja kunnioittamiseen. Tähän kytkeytyy myös kuudes osa-alue (6), eli sukupuolittuneiden valtarakenteiden ja seksimin tunnistaminen sekä niiden vaikutusten tarkastelu kulttuurisella tasolla. (DiSantis ja Towl 2025, 149.)

Seitsemäs osa-alue (7) liittyy suostumukseen ja siihen, mitä suostumuksellisuus eri konteksteissa voi tarkoittaa. Suostumuksellisen kanssakäymisen tukemiseen kuuluu myös sen opettaminen, mitä sivustaseuraaja voi tehdä tilanteissa, joissa suostumus ei toteudu tai sitä rikotaan. Tavoitteena on tukea opiskelijoita osallistumaan aktiivisesti suostumukseen perustuvan kulttuurin ylläpitämiseen ja rakentamiseen. (DiSantis ja Towl 2025,

149.) Active* Consentin (2025c, 31) suostumuskasvatus painottaa, että seksuaalisessa kanssakäymisessä suostumuksen on oltava jatkuvaa, molemminpuolista ja vapaasti annettua (*ongoing, mutual, freely-given [OMFG]*).

DiSantisin ja Towlin (2025) jäsentämät suostumuskasvatuksen osa-alueet ovat keskeisiä myös musiikkialoilla ilmenevän epäasiallisen käytöksen ennaltaehkäisyn näkökulmasta. Monet epäasiallisen käytöksen muodot, kuten houkuttelu ja henkinen väkivalta, voivat olla vaikeasti tunnistettavia, sillä niihin kieltoutuvat esimerkiksi epäasiallisen käytöksen normalisointi, itesyyttely sekä taidealoille ominaiset erinomaisuuteen ja poikkeukselliseen omistautumiseen liittyvät odotukset. (Bull 2019; Ramstedt 2023a; 2023b; Seesjärvi 2024a, 2024b.) Tämän vuoksi on erityisen tärkeää tehdä näkyväksi, millaisia muotoja epäasiallinen käytös voi saada, ja miten se ilmenee myös hienovaraisissa arjen vuorovaikutustilanteissa. Klassisen musiikin kulttuurissa sukupuolittuneet normit ovat keskeisessä asemassa toimintaa (esim. McClary 1991; Bull 2019; Brüstel et al. 2024; Gibson 2024; Ramstedt 2024). Lisäksi heteronormatiivisuus ja miesvaltaisuus ovat keskeisiä rakenteellisia ominaispiirteitä niin yhteiskunnallisesti kuin klassisen musiikin toimintakulttuureissakin (esim. McClary 1991; Bull 2019; Ramstedt 2022; Bull, Scharff ja Nooshin 2023), ja niiden tarkastelu on olennainen osa sukupuolittuneiden valtahierarkioiden purkamista. Aiemmassa artikkelissani (Ramstedt 2026) tarkastelin seksuaalisoitunutta tai romantisoitunutta opettaja–oppilas–suhdetta niin klassisen musiikin historiallisissa kertomuksissa kuin nykyajassa. Näissä kuvitelmissa erityisesti nuoret naiset näyttäytyvät romantiikan kohteina tai käytettävissä olevina kehoina (ks. myös Koivisto–Kaasik 2025). On välttämätöntä purkaa tällaisia alakohtaisia ja laajempia yhteiskunnallisia normeja sekä myyttejä kriittisesti, sillä vasta niiden näkyväksi tekeminen mahdollistaa kestävämpien ja vastuullisempien toimintatapojen rakentamisen. Suostumukseen perustuvan seksuaalisen kanssakäymisen ymmärtäminen ja opettelu kytkeytyvät olennaisesti myös rikosoikeudellisiin muutoksiin. Suomessa vuoden 2023 rikoslain uudistuksen myötä raiskauksen määritelmä perustuu nyt suostumuksen puuttumiseen (Oikeusministeriö 2026). Tämä edellyttää sen pohtimista, mitä suostumus tarkoittaa, miten sitä voidaan ilmaista ja miten toisen seksuaalista itsemääräämisoikeutta kunnioitetaan. Samalla on tarkasteltava niitä tekijöitä, jotka voivat vaikeuttaa suostumuksen antamista tai ilmaisemista, kuten valtasuhteet, riippuvuussuhteet, ryhmäpaine tai päihteiden käyttö.

Anna Ramstedt

Tunne- ja turvataidot
musiikin korkeakoulu-
opinnoissa ja
epäasiallisen
käytöksen
ennaltaehkäisyssä

Seksuaalisen häirinnän ennaltaehkäisy on erittäin laaja-alainen ja moniulotteinen pyrkimys. DiSantis ja Towl (2025, 67) toteavat, että onnistuakseen seksuaalisen väkivallan ennaltaehkäisyn tulisi aina ottaa huomioon kuusi eri periaatetta. Sen tulisi olla 1) traumatietoista (*trauma-informed*), 2) selviytyjäkeskeistä (*survivor-centred*), 3) ihmisoikeuksiin perustuvaa (*human rights-based*), 4) sosiaaliseen oikeudenmukaisuuteen perustuvaa (*social justice-based*), 5) intersektionaalista, ja 6) tekijän vastuuta korostavaa (*perpetrator accountability*). Nämä periaatteet tulisi huomioida niin yksilöllisellä, vuorovaikutuksen kuin myös institutionaalisella ja yhteisöllisellä tasolla (DiSantis ja Towl 2025, 67). Monet näistä periaatteista ilmenevät alla ehdottamissani tavoissa, joilla voidaan tukea tunne- ja turvataitoja musiikin korkeakoulutuksessa. Painotus tässä on kuitenkin erityisesti sosiaalisen oikeudenmukaisuuden tukemisessa sekä klassisen musiikin kulttuurin ominaispiirteiden huomioimisessa.

Sosioemotionaalisista taidoista ja suostumuskasvatuksen periaatteista koostuvat tunne- ja turvataidot eivät yksinään estä häirintää tai vallan väärinkäyttöä. Vastuu häirinnästä kuuluu aina tekijälle, eikä ennaltaehkäisyn tule perustua pelkästään turvataitojen omaksumiselle. Seksuaalisen väkivallan ja epäasiallisen käytöksen ennaltaehkäisemistä tunne- ja turvataitojen avulla on kuitenkin usein perusteltu kahdesta eri näkökulmasta. Ensimmäkin opettamalla reflektointia, suostumukseen perustuvaa vuorovaikutusta sekä riskien ja valtasuhteiden hahmottamista pyritään ehkäisemään sitä, että nuoret toimisivat epäasiallisesti. Toiseksi vahvistamalla ymmärrystä yksilön voimaantumisen ja suostumuksen merkityksestä pyritään suojaamaan nuorta joutumasta hyväksikäytön tai muun haitallisen kohtelun kohteeksi. Samalla voidaan tukea nuoren rohkeutta tunnistaa ja sanoittaa omia rajoja sekä hakea apua epäasiallisissa tilanteissa, myös sivustakatoisena. (Aaltonen 2012, 12–13; DiSantis ja Towl 2025, 147.) Näen tämän yhtenä erityisen tärkeänä osana laajempaa epäasiallisen käytöksen ennaltaehkäisyä juuri klassisen musiikin kulttuurissa, sillä moni epäasialliseen käytökseen liittyvä riskitekijä ilmenee vahvasti kulttuurin normatiivisessa toiminnassa ja piirteisissä (Bull 2024; Ramstedt 2026).

Neljä näkökulmaa nuorten muusikkojen tunne- ja turvataitojen tukemiseksi musiikin korkeakoulutuksessa

Seuraavaksi esitän, miten tunne- ja turvataitoja voitaisiin tukea systemaattisesti ja tietoisesti oppilaslähtöisessä instrumentti- ja laulupedagogiikassa, musiikin historian ja -teorian opinnoissa, opettajien instrumentti- ja laulupedagogiikan opinnoissa sekä työelämätaitojen opinnoissa. Ehdottamani neljä tapaa perustuvat artikkelikokonaisuuden ensimmäisen artikkelin päätelmiin (Ramstedt 2026), väitöskirjani lopputuloksiin (Ramstedt 2024), aiemmin kehittämäni koulutuskokonaisuuteen Musikon/Musiikintutkijan turvataidoista (Ramstedt 2023c; 2024; 2026; Ramstedt, Välimäki ja Koivisto-Kaasik 2025) sekä seksuaalisen häirinnän ennaltaehkäisyä käsittelevään tutkimukseen ja turvataito-oppaiden periaatteisiin (Aaltonen 2012; DiSantis ja Towl 2025; Active* Consent 2025c).

Ehdottomana edellytyksenä alla esittämieni toimintaehdotusten toteuttamiselle on, että opettajilla on riittävästi osaamista tunne- ja turvataitojen opettamisesta ja tukemisesta (Zembylas 2007; Aaltonen 2012, 18; Active* Consent 2025c, 18). Tämä edellyttää luonnollisesti riittäviä resursseja koulutusinstituution henkilöstön lisä- ja jatkokoulutukseen. Koska tunne- ja turvataidot liittyvät hyvin sensitiivisten aiheiden käsittelyyn, opetustilanteessa on noudatettava koulutusinstituution asettamia turvallisemman tilan periaatteita erityisen vastuullisesti. Lisäksi koulutuslaitoksessa on oltava asianmukaiset ja toimivat käytännöt epäasiallisen käytöksen ilmoittamiseen ja käsittelyyn (Active* Consent 2025c, 18).

Anna Ramstedt

Tunne- ja turvataidot musiikin korkeakouluopinnoissa ja epäasiallisen käytöksen ennaltaehkäisyssä

Oppijalähtöinen pedagogiikka ja yksilöllinen kohtaaminen instrumentti- ja lauluopinnoissa tunne- ja turvataitojen tukena

Musiikin korkeakouluopiskelijat sitoutuvat ja viettävät suurimman osan opiskeluajastaan omien instrumentti- tai lauluopintojen parissa. Nämä opinnot muodostavat keskeisen ympäristön, jossa kulttuuriset käyttäytymismallit ja normit konkretisoituvat ja välittyvät.

Kuten monia muitakin taidealoja, klassisen musiikin kulttuuria leimaa historiallinen mestari-kisälli-perinne, joka rakentuu yksilöopetuksen varaan ja jonka keskeisiä piirteitä ovat mallintaminen sekä vahva opettaja-oppilas-valtasuhde (esim. Väke-

vä 2016; Bull 2019; Holmgren 2022; Sherwood 2023; Almqvist ja Werner 2024; Gibson 2026). Vaikka mestari–kisälli–perinnettä koskevaa kriittistä tutkimusta on runsaasti, tämä pedagoginen toimintatapa on yhä yleinen (esim. Bull 2019; Brüstle et al. 2024, xiv; Almqvist ja Werner 2024; Gibson 2026). Tässä kontekstissa opettajalla voi olla monenlaista, päällekkäistä valtaa. Klassisen musiikin opetuksessa opettajalla voi olla samanaikaisesti rakenteellista valtaa, sosiaalista vaikutusvaltaa sekä henkilökohtaista valtaa, joka perustuu esimerkiksi ikään ja sukupuolittuneisiin hierarkioihin. Nämä vallan muodot vahvistavat opettajan asemaa oppilaaseen nähden ja voivat muovata vuorovaikutuksen dynamiikkaa. (Esim. Ramstedt 2023a; 2023b; Gibson 2026.) Mestari–kisälli–mallissa opiskelijan oma toimijuus ja rajat voivat jäädä toissijaisiksi suhteessa opettajan auktoriteettiin tai taiteelliseen päämäärään (esim. Gibson 2026, 2, 7). Tunne- ja turvataitojen näkökulmasta esimerkiksi pitkään jatkunut paine suoriutua moitteettomasti voi johtaa siihen, että opiskelija oppii sivuuttamaan omia psykofyysisiä viestejä, jotka varoittaisivat kuormituksesta tai turvattomuudesta (Kivinen ja Ramstedt 2025; Ramstedt 2026; Gibson 2026). Kun oppiminen rakentuu jatkuvan arvioinnin ja hyväksynnän tavoittelun varaan, se voi samalla lisätä riskiä tilanteille, joissa valta-asetelmat vääristyvät tai jäävät tunnistamatta. (Bull 2019; Kivinen ja Ramstedt 2025; Ramstedt 2026.)

Seksuaalista häirintää ja väkivaltaa australialaisessa klassisen musiikin kontekstissa tarkastelleen musiikintutkija Cassandra Gibsonin (2026, 11; ks. myös Ramstedt 2023a; 2023b) mukaan klassisen musiikin kulttuuria ja mestari–kisälli–perinnettä leimaavat vahvat sukupuolittuneet valtahierarkiat, jotka voivat ohjata klassista musiikkia opiskelevia naisia hiljaisuuteen, alistuneisuuteen ja tukeutumiseen ”neroksi” hahmotettuun opettajaan. Epäasiallisen käytöksen kohtaaminen tällaisessa kontekstissa voi tarkoittaa sitä, että käytös normalisoituu osaksi opettaja–oppilas–suhdetta, eikä sitä aina tunnisteta epäasialliseksi käytökseksi tai rajojen rikkomiseksi. Sen sijaan, että opiskelijat kyseenalaistaisivat epäasiallisen käytöksen kulttuurin, he voivat alkaa selittää kokemuksiaan omalla osaamattomuudellaan tai kyvyttömyydellään toimia vallitsevissa valtakenteissa. (Gibson 2026, 11–12.)

Musiikkikasvatusta käsittelevä tutkimus on osoittanut useita vaihtoehtoisia lähestymistapoja, kuten kollaboratiivinen oppiminen, feministinen pedagogiikka sekä normikriittisyyttä ja yksilöllistä kohtaamista korostavat pedagogiset mallit. (Esim.

Gaunt ja Westerlund 2016; Utermohl de Queiroz et al. 2024; 2025; Laukkanen et al. 2018; Kivinen, Lammi ja Unkari-Virtanen 2021; Elonheimo et al. 2022; Hendricks 2023; Juntunen ja Partti 2023; Jääskeläinen 2023; Sherwood 2023; Wickström 2023.) Pedagogiset lähestymistavat, joissa vahvistetaan oppijoiden toimijuutta, voimaantumista ja itsenäistymistä, voidaan nähdä myös laajempina ja pitkäjänteisinä keinoina ehkäistä epäasiallista käyttäytymistä. Hirschin ja Khanin (2020, 255–256) mukaan seksuaalisen väkivallan ennaltaehkäisy on yhteisöllinen tehtävä, joka kytkeytyy siihen, millaisia normeja ja käyttäytymisen malleja nuorille opetetaan ja mallinnetaan arjen vuorovaikutuksessa. Kulttuuristen normien ja käyttäytymismallien kyseenalaistaminen onkin tunne- ja turvataitojen opettamisen keskeisimpiä tavoitteita. Vaikka opiskelijoille opetettaisiin laajasti tunne- ja turvataitoja, niiden omaksumista heikentää merkittävästi, jos taustalla vaikuttavat viestit ohjaavat sivuuttamaan niitä. Oppimisen itsesäätelyä korostava pedagogiikka sekä yksilöllistä kohtaamista korostavat normikriittiset lähestymistavat voivatkin tarjota työkaluja juuri tunne- ja turvataitojen tukemiseen (ks. esim. Laukkanen et al. 2018; Kivinen, Lammi ja Unkari-Virtanen 2021; Elonheimo et al. 2022; Hendricks 2023; Juntunen ja Partti 2023).

Musiikin korkeakouluopetusta tutkinut Utermohl de Queiroz kollegoineen (Utermohl de Queiroz et al. 2024; 2025) korostaa oppimisen itsesäätelyn merkitystä opiskelijan kokonaisvaltaiselle kehittämiselle ja voimaannuttamiselle. Oppimisen itsesäätely tarkoittaa kykyä asettaa tavoitteita, suunnitella, tarkkailla ja arvioida omaa oppimista (Utermohl de Queiroz et al. 2025). Näihin liittyvät olennaisesti minätietoisuus, itseohjautuvuus, sosiaalinen tietoisuus ympäristön vaikutuksista omaan tekemiseen ja motivaation säilyttämiseen sekä omien arvojen tunnistaminen (Zimmerman 2002). Oppimisen itsesäätelyä tukevan pedagogiikan tavoite on rohkaista oppijaa itsenäiseksi toimijaksi, joka aktiivisesti vaikuttaa omaan oppimiseensa (Zimmerman 2002, 13–14). Aaltonen (2012, 18) toteaa, että tunne- ja turvataitojen opettamisessa keskeisenä tavoitteena on juuri yksilön voimaannuttaminen, eli itsenäisen ja itseohjautuvan toimijuuden tukeminen. Oppimisen itsesäätelytaitoja painottava pedagogiikka tukee tunne- ja turvataitoja monin tavoin. Siinä oppiminen ymmärretään yksittäisten onnistumisten tai epäonnistumisten sijaan laajempaan ja monimuotoiseen prosessiin. Jotta opiskelija voi harjoitella itsesäätelytaitojaan, oppia tunnistamaan omaa oppimisprosessiaan sekä tarkastelemaan ja kyseenalaistamaan alan normeja ilman pelkoa nöyryytyksestä tai

Anna Ramstedt

**Tunne- ja turvataidot
musiikin korkeakoulu-
opinnoissa ja
epäasiallisen
käytöksen
enaltaehkäisyssä**

syrynnästä, on tärkeää, että opiskelija kohdataan paitsi ainutlaatuisena yksilönä myös osana sosiokulttuurista ympäristöään.

Laulupedagogi ja musiikinhistorioitsija Marika Kivinen (2021, 81; ks. myös Siljamäki 2023, 416–417; D. Seesjärvi 2021) kiteyttää, että opiskelijaan vaikuttaa samanaikaisesti

oma suhde soivaan ääneen, kehomieleen, musiikkiin ja muihin läsnäolijoihin. Kaikkiin näihin vaikuttaa kulttuurin konteksti, eli vallalla olevat normit ja oletukset. Menneisyyden kokemukset omasta kehosta ja mielestä, mutta myös oppimisesta, musiikista, kielestä, vuorovaikutuksesta ja omasta paikasta yhteisöissä heijastuvat nykyhetkeen.

ARTIKKELIT
1 | 2026

Yksilöllistä oppimista ei siis voida erottaa ympäristöstä, rakenteellisista ja kulttuurisista tekijöistä ja niiden vaikutuksesta. Kivinen (2021, 82) korostaa tarvetta huomioida opetuksessa myös rakenteellisia ja kulttuurisia tekijöitä, jotka muokkaavat oppimiskokemuksia. Kivinen (2021, 85–86, 88, 91, 94, 97) tarjoaa tähän kohtaamiseen useita harjoituksia, joissa painottuvat hyväksyvä läsnäolo, itsesääätelyn kehittäminen sekä kehon rajojen tunnistaminen ja kunnioittaminen. Sen sijaan, että tunneturvataidot nähtäisiin opetuksen toissijaisina osa-alueina, ne voitaisiin Kivisen (2021) ehdottamalla tavalla ymmärtää olennaisena osana opetuksen laajempaa intentiota. Tunne- ja turvataitojen soveltaminen kytkeytyy näin pitkäjänteiseen pedagogiseen pyrkimykseen, jossa niitä tarkastellaan keskeisinä osina oppimisprosessia ja opettajuuden ydintehtävää.

Laulupedagogi Saara-Maija Strandman (2021, 70) muistuttaa, että ”[r]ajojen ilmaisemisen edellytys on, että ihminen tunnistaa tarpeensa ja tunteensa ja ymmärtää oikeutensa rajoihin”. Strandman (2021, 71) antaa konkreettisia esimerkkejä siitä, kuinka oppijaa voidaan ohjata tekemään pieniä valintoja sanojen kyllä tai ei kautta. Strandman (2021, 71) kuvaa ryhmätuntitilannetta, jossa oppijat joutuvat tarkastelemaan omia kehollisia rajojaan esimerkiksi lausumalla ääneen, miten lähelle toinen saa asettua. Tällainen harjoitus tekee näkyväksi sekä omat että toisten rajat ja edellyttää kieltäytymiseen liittyvien reaktioiden käsittelyä. Instrumentti- ja laulunopetus voi siis toimia konkreettisena oppimistilanteena, jossa opiskelija harjoittelee oman kehon tuntemusten tunnistamista, niiden sanoittamista ja suostumuksen ilmaisemista, eli taitoja, jotka ovat keskeisiä suostumuskulttuurin vahvistamisessa (DiSantis ja Towl 2025, 149).

Samoin musiikintutkija ja laulaja Iris Seesjärvi (2021, 194; ks. myös Seesjärvi 2024.) osoittaa, että oppitunnit voivat tarjota tilan keskustella ja käsitellä häpeän, epävarmuuden ja riittämättömyyden tunteita. Tämä on erityisen tärkeä viesti taidealoilla, joilla suorituskeskeisyys, erinomaisuuden ihannoiti, valtahierarkioihin tukeutuminen ja rajojen rikkomisen eetos voivat kaivata tilaa yksilölliselle oppimiselle ja heikentää opiskelijoiden hyvinvointia. Seesjärvi (2021) korostaa, että keskustellen avoimesti ja tekemällä tunteet näkyväksi voi auttaa opiskelijoita ymmärtämään, etteivät heidän kokemuksensa ole kulttuurisessa kontekstissaan poikkeavia. Tällainen tilanne voi myös tarjota tilan käsitellä laajemmin sitä, miten klassisen musiikin kentän normit, odotukset ja suorituskeskeiset paineet voivat ilmetä omassa toimijuudessa. Samalla on kuitenkin huomattava, ettei oppilas aina pysty tai halua sanoittaa tunteitaan ja tällöin opettajan sensitiivisyys on erityisen tärkeää (I. Seesjärvi 2021, 194).

Tunne- ja turvataitojen harjoittaminen ei ainoastaan tue opiskelijan hyvinvointia, vaan tarjoaa myös välineitä kriittisen ajattelun ja reflektiivisen toimijuuden vahvistamiseen. Näiden taitojen kautta opiskelija oppii tarkastelemaan ja tarvittaessa kyseenalaistamaan auktoriteetteja sekä toimimaan itsenäisesti usein hierarkkisessa ja normatiivisessa toimintaympäristössä. Samalla itseohjautuvuuteen ja itsesäätelyyn perustuva oppiminen auttaa tunnistamaan omia toimintatapoja ja niiden taustalla vaikuttavia uskomuksia, mikä puolestaan tukee vastuullisen toimijuuden ja ammatillisen itsetuntemuksen kehittymistä. Tätä voidaan pitää myös keskeisenä ennaltaehkäisyn muotona: opiskelija harjoittelee itsesäätelyn, tunnesäätelyn ja kriittisen reflektiokyvyn avulla tapoja toimia osana yhteisöä. Kuten Hirsch ja Khan (2020) korostavat, juuri ympäristö rakentaa mielikuvia siitä, millainen toiminta on hyväksyttyä tai mahdollista. Pedagoginen ympäristö onkin keskeinen osa turvallisuuden ja vastuullisuuden kulttuurin vahvistamista. Vain oppilasta kunnioittavan ja voimaannuttavan pedagogiikan avulla opiskelijalle voidaan opettaa myös tunne- ja turvataitoja niin, ettei opetus ole ristiriidassa hänen omien kokemustensa kanssa, vaan tukee niitä.

Anna Ramstedt

**Tunne- ja turvataidot
musiikin korkeakoulu-
opinnoissa ja
epäasiallisen
käytöksen
ennaltaehkäisyssä**

Tunne- ja turvataitoja tukevia näkökulmia musiikin historian ja -teorian tunneilla

Vaikka eri musiikkilajeihin kytkeytyy omia riskitekijöitään ja erityispiirteitään, usein ne perustuvat vahvasti historiallisiin us-

komuksiin ja käytäntöihin. (Esim. Ewell 2023; Hill, Richards ja Savigny 2023; Foster 2024; Koivisto-Kaasik ja Välimäki 2025.) Active* Consent -ohjelma (Active* Consent 2025b, 14) nostaa yhdeksi korkeakoulujen suostumuskoulutuksen tavoitteeksi sen, että yksilöt oppivat tarkastelemaan, millä tavoin kulttuurinen konteksti ja kulttuuriset normit vaikuttavat käyttäytymiseen ja käsityksiin suostumuksesta ja kehon itsemääräämisoikeudesta. Aaltonen (2012, 25) toteaa puolestaan, että turvataitoihin kuuluu olennaisesti kyky tarkastella kriittisesti ympäröivää kulttuuria ja ristiriitaisiakin normeja.

Erityisesti instrumentti- ja laulunopetusta tukevissa aineissa voitaisiin tarkastella kriittisesti näitä historiallisia haitallisia käytäntöjä ja uskomuksia. Musiikinteoreetikko Philip Ewell (2023) on tarkastellut epätasa-arvoa klassisen musiikin historiassa ja musiikinteoriassa paitsi sukupuolen näkökulmasta myös intersektionaalisesti ”rodun” ja etnisyyden näkökulmasta. Ewell (2023, 267–278) toteaa, että musiikinteorian ja -historian oppitunnit ovat tilanteita ja tiloja, joissa historiallista epätasa-arvoa ja rasismia voidaan purkaa korostamalla musiikin moninaisuutta.⁸ Musiikinhistorioitsija Rob Foster (2024) puolestaan huomauttaa, että esimerkiksi jazzhistorian oppimateriaaleissa ja -kirjoissa toistuu usein mielikuva, jonka mukaan suurenmoinen taiteilijuus kytkeytyy henkilökohtaiseen kärsimykseen. Fosterin (2024, 5) mukaan narratiivi ylläpitää ajatusta, että taide edellyttää kärsimystä ja sen ylittämistä. Haitalliset normit ja narratiivit voivat ujuttautua niin kiinteäksi osaksi musiikinhistoriallista kertomusta ja kulttuuria, että niiden tunnistaminenkin on usein haastavaa. Helsingin yliopiston musiikkitieteen oppiaineessa keväällä 2025 järjestetyssä Musiikkitieteilijän turvataidot -teemapäivässä tutkijat Nuppu Koivisto-Kaasik ja Susanna Välimäki ja (ks. Ramstedt, Koivisto-Kaasik ja Välimäki 2025a) huomauttavat, että niin sanottu anekdoottikulttuuri eli vallan väärinkäyttöön liittyvien kertomusten välittyminen voi monin tavoin normalisoida haitallisia käytäntöjä. Se, normalisoivatko tarinat näitä käytäntöjä vai purkavatko niitä, riippuu pitkälti siitä, miten tarinoita kerrotaan. Tarinat voivat siirtyä ylisukupolisesti esimerkiksi humoristisina anekdootteina opettajien sopimattomasta käytöksestä, jolloin niitä ei aina tunnisteta tai kyseenalaisteta. (Ibid.)

8 Kirjassaan *On Music Theory, and Making Music More Welcoming for Everyone*, Ewell (2023, 267–278) esittää erittäin laajasti eri tapoja ja toimintoja, joiden kautta voitaisiin purkaa klassisen musiikin kulttuurille ominaisia epätasa-arvoisia valtahierarkioita.

Aaltonen (2012, 11) toteaa, että turvataitoja voidaan opettaa monenlaisissa yhteyksissä ja osana eri kursseja ja aihepiirejä. Musiikin korkeakouluopetuksessa musiikin historiaan ja teoriaan liittyvät opetustilanteet tarjoavat mahdollisuuden purkaa ja käsitellä vaikeita alaan liittyviä aiheita. Ennen kaikkea opetustilanteet luovat tilaisuuden kannustaa opiskelijoita kyseenalaistamaan ja haastamaan vakiintuneita normeja ja pohtimaan, miten ne vaikuttavat heidän omaan oppimiseensa, toimintaansa ja muusikkouteensa. Alla on esimerkki tällaisesta tehtävästä, jonka opiskelijoille voisi teettää.⁹

Pyydä opiskelijoita pohtimaan, kuinka monta historiallista säveltäjänäistä he tunnistavat, ja mitä he suomalaisista historiallisista säveltäjänaisista tietävät.

Tutustuta opiskelijat *Sävelten tyttäret* -kirjan (Välimäki ja Koivisto-Kaasik 2023) johdantoon ja sisällysluetteloon. Pohdi opiskelijoiden kanssa millä tavoin lukukokemus vaikutti tai muutti omia ennakkokäsityksiä. Herättikö lukeminen tunteita tai ajatuksia omaan ammatilliseen identiteettiin liittyen? Miten tätä tietoa voisi hyödyntää omassa toiminnassa?

Tehtävä havainnollistaa miten vakiintuneita normeja, haitallisia uskomuksia ja valta-asemia voidaan purkaa sekä tutustuttamalla opiskelijat normeja haastavaan materiaaliin että ohjaamalla heidät tarkastelemaan kriittisesti normatiivista materiaalia.

Ammattietiikka instrumentti- ja laulupedagogiikan opinnoissa

Klassisen musiikin koulutukseen liittyy erityisiä vallan väärinkäytölle altistavia tekijöitä. Tästä johtuen sukupuolen ja seksuaalisuuden etiikan ja ammattietiikan käsittely musiikkikorkeakoulussa ainekohtaisissa pedagogisissa opinnoissa, eli instrumentti- ja laulupedagogiikan opinnoissa, on erityisen perusteltua (Ramstedt 2024, 84; 2026). Tulevien opettajien olisi tärkeää oppia tarkastelemaan omaa valta-asemaansa ja vastuullista vallankäyttöä jo varhain. Vallan reflektoinnin tukena voidaan hyödyntää neljää näkökulmaa (Hirsch ja Khan 2020, 247–251; Ramstedt 2024, 84). Ensinnäkin valta liittyy tilaan: esimerkiksi klassisen musiikin

Anna Ramstedt

**Tunne- ja turvataidot
musiikin korkeakoulu-
opinnoissa ja
epäasiallisen
käytöksen
ennaltaehkäisyssä**

9 Tehtävän on kirjoittajan pyynnöstä ystävällisesti laatinut toinen *Sävelten tyttäret* -kirjan kirjoittajista, tutkija Nappu Koivisto-Kaasik.

opetustilanteet, mestari–kisälli–perinne, taiteellisen erinomaisuuden ihailu ja sukupuolittuneet dynamiikat vahvistavat opettajan asemaa. Toiseksi valta rakentuu yksilön ominaisuuksista ja resursseista, kuten taidoista, iästä, kokemuksesta, asiantunteemuksesta sekä pääsystä verkostoihin ja rahoitukseen. Kolmanneksi valta voidaan ymmärtää rakenteellisena, osana instituionaalista asemaa, sukupuolittuneina hierarkioina tai opettajan portinvartijan rooliin liittyvänä. Neljänneksi vallan voidaan nähdä liittyvän opettajan käytökseen: siinä missä esimerkiksi henkisesti väkivaltainen käytös liittyy olennaisesti valta–asemien hämärtymiseen, roolien häivyttämiseen ja opiskelijan toimijuuden heikentämiseen, opiskelijan yksilöllisyyttä tukeva opetus voi puolestaan voimaannuttaa opiskelijaa. Näiden näkökulmien käsittely pedagogisissa opinnoissa tukee opettajia oman asemansa tunnistamisessa ja vastuullisen vallankäytön harjoittelussa. (Ramstedt 2024, 84, ks. myös Kurkela 1993; Hirsch ja Khan 2020.)

Opettaja–oppilas–vuorovaikutukseen voi liittyä monenlaisia haitallisia normeja tai historiallisesti pinttyneitä uskomuksia, jotka hämärtävät käsityksiä seksuaalisesta itsemääräämiskeudesta, vaikeuttavat rajojen asettamista ja heikentävät kykyä tunnistaa valtahierarkioiden vaikutuksia. Yksi näistä on romantisoitu kuvitelma opettaja–oppilas–suhteesta. (Ramstedt 2026; ks. myös Kurkela 1993.) Korkeakoulussa tapahtuvia intiimejä tai romanttisia opettaja–oppilas–suhteita tarkastellut filosofi Amia Srinivasan (2021) pitää näitä suhteita osittain normalisoituneina käytäntöinä akateemisessa kulttuurissa. Näiden suhteiden ennaltaehkäisemiseksi Srinivasan (2021, 142) ehdottaa seksuaalisen etiikan sisällyttämistä pedagogisiin opintoihin. Itse ehdottaa, että opettajan pedagogisiin opintoihin sisällytetään tätäkin laajempi ammattietiikka, joka kattaa myös sukupuolen, seksuaalisuuden ja vallankäytön näkökulmat. Näissä opinnoissa voisi tarkastella erityisesti lähiopetustilanteisiin liittyvää valtaa sekä sukupuoleen ja seksuaalisuuteen liittyvien normien tunnistamista ja niiden vaikutusten reflektointia opetustyössä. Tämä liittyy olennaisesti Kivisen (2021) näkemykseen, jossa opiskelija nähdään paitsi yksilöllistä elämäkokemusta kantavana ihmisenä myös osana omaa sosiokulttuurista toimintaympäristöään. Tähän näkemykseen sisältyy opettajan vastuu tarkastella opetusta sekä yksilöllisen oppimisen että sitä muokkaavien rakenteellisten ja kulttuuristen tekijöiden valossa. Tarkastelemalla intiimejä opetustilanteita kriittisesti voidaan rohkaista tulevia opettajia tunnistamaan riskit, kuten haitallisten riippuvuussuhteiden

syntyminen tai opettajan aseman väärinkäyttö, ja siten ennaltaehkäistä niitä pitkällä tähtäimellä.

Lisäksi on tarpeen tarkastella, miten suorituskeskeisyys ja muut haitalliset ihanteet voivat heijastua opetustilanteissa, synnyttää henkisen väkivallan muotoja tai normalisoida epäasiallista käytöstä. Yksilölähtöiset ja normikriittiset pedagogiset lähestymistavat, jotka painottavat oppimisen itsesäätelytaitoja, ovat arvokkaita niin oppimisen, tunne- ja turvataitojen vahvistamisen kuin häirinnän ja henkisen väkivallan ennaltaehkäisyn kannalta. Siksi olisi tärkeää jalkauttaa näitä pedagogisia lähestymistapoja vielä tietoisemmin korkeakouluopetuksen käytäntöihin myös ainekohtaisissa pedagogisissa opinnoissa. (Laukkanen et al. 2018; Kivinen, Lammi ja Unkari-Virtanen 2021; Elonheimo et al. 2022; Hendricks 2023; Juntunen ja Partti 2023.) Alla on esimerkkejä kysymyksistä, joita voidaan käsitellä yhdessä opettajaksi opiskelevien kanssa.

Miten oppilaiden kehitys vaikuttaa sinuun opettajana? Minkälaisia pelkoja tai huolia sinulla on oppijan kehitykseen tai suoritukseen liittyen, ja miten ne vaikuttavat omaan työskentelyysi?

Mitä tehdä, jos oppija ihastuu opettajaansa, ja miten häntä voi tukea turvallisesti ja eettisesti? Mitä tehdä, jos opettaja itse huomaa ihastuvansa oppilaaseen? Miten tunteita kannattaa opettajana käsitellä vastuullisesti ja ammattietiikkaa huomioiden?

Näiden kysymysten pohtiminen mahdollistaa esimerkiksi erinomaisuuden ihanteeseen liittyvien haitallisten normien purkamisen. Lisäksi opiskelijoille täytyy tiedottaa epäasiallisen käytöksen ilmoituskanavista ja siitä, miten toimia vaikeissa tilanteissa.

Turvataidot ja työelämävalmiudet

Työelämävalmiudet ovat yhä useammin osa musiikin korkeakouluopintoja. Työelämävalmiuksia käsittelevät opinnot liittyvät usein esimerkiksi työhaastattelun harjoitteluun tai esiintymisjännityksen käsittelyyn, mutta olisi tärkeää samalla tunnistaa myös oman alan rakenteellisia ja kulttuurisia riskitekijöitä, jotka voivat heikentää opiskelijoiden turvallisuutta ja hyvinvointia. Turvataitojen tulisi olla keskeinen osa musiikkialan ennaltaeh-

Anna Ramstedt

**Tunne- ja turvataidot
musiikin korkeakoulu-
opinnoissa ja
epäasiallisen
käytöksen
ennaltaehkäisyssä**

käisevää koulutusta esimerkiksi kurssimuotoisena opetuksena. Sosioemotionaalisten taitojen ja suostumuskasvatuksen periaatteet huomioiden (Aaltonen 2012; DiSantis ja Towl 2025) opetuksen keskiössä tulisi olla 1) epäasiallisen käytöksen rikosoikeudellisten, institutionaalisten, tutkimuksellisten ja sosiaalisten määritelmien sekä niiden tunnistamiseen liittyvien seikkojen läpikäynti, 2) alan ominaispiirteiden ja epäasiallisen käytöksen riskitekijöiden tunnistaminen (Ramstedt 2026), 3) alaan liittyvien vahingollisten normien tunnistaminen ja purkaminen (esim. suorituskeskeisyys, intersektionaalinen sukupuolittunut epätasa-arvo, neromyytti, romantisoitu opettaja–oppilas-kuvitelma), 4) alan intersektionaalisen moninaisuuden tunnistaminen ja tunnistaminen (esim. Bull, Scharff ja Nooshin 2023), 5) suostumukseen perustuvan vuorovaikutuksen osaaminen ja pohdinta oman seksuaalisen toiminnan vastuullisuudesta, sekä 6) tietotaito siitä, miten toimia jos itse tai joku muu kokee epäasiallista käytöstä.

Koska esimerkiksi houkuttelu (*grooming*) on monimuotoista, voi opetuksen apuna käyttää aihetta käsittelevää kirjallisuutta. Esimerkiksi kirjailija ja teatteriohjaaja Elina Kilkun nuortenromaanin *Ihana tyttö!* (2020) kuvaa musikaaliteatteria harrastavan nuoren kokemaa teatteriohjaajan houkuttelua. Aaltonen (2012, 136–139) painottaa, että on tärkeää purkaa seksuaaliseen väkivaltaan liittyviä stereotyyppioita ja virheellisiä uskomuksia sekä tunnistaa haitallisia, uhria syyllistäviä käsityksiä. Kilkun (2020) teos tarjoaa pedagogista materiaalia myös tästä näkökulmasta, sillä siinä esitetään kaksi vaihtoehtoista loppua: toisessa nuori kohtaa uhrin syyttelyä, toisessa taas teatteriohjaaja joutuu rikosoikeudelliseen vastuuseen. Kilkun (2020) teos havainnollistaa, miten turvataitoja voidaan opettaa taiteen ja tarinallisuuden keinoin tarjoamalla opiskelijoille mahdollisuus reflektoida valankäyttöä, suostumusta ja rajojen tunnistamista.

Kuten Hirsch ja Khan (2020, xiii) toteavat, seksuaalinen väkivalta tapahtuu useimmiten tilanteissa, jotka sisältävät runsaasti riskitekijöitä. Turvallisuustietoisuuden kehittämiseksi olisi tärkeää pohtia opiskelijoiden kanssa, miten esimerkiksi valtahierarkiat, normit ja päihteiden käyttö voivat vaikuttaa toimintaan. Musiikkialalla olisi tärkeää käsitellä työn ja vapaa-ajan rajoja, päihteiden käyttöön liittyviä käytäntöjä sekä epävirallista verkostoitumista. Alkoholista ja päihteistä käsittelevissä keskusteluissa on kuitenkin erityisen tärkeää tunnistaa niihin liittyviä niin sanottuja raiskausmyyttejä (ks. DiSantis ja Towl 2025, 18, 21). Päihteiden vaikutuksen alaisena oleminen voi herättää haitalli-

sia uhria/selviytyjää syytteleviä uskomuksia siitä, että hän olisi jollakin tavalla vastuussa kokemastaan väkivallasta. Alkoholin tai muiden päihteiden käyttö ei missään tapauksessa oikeuta seksuaalista väkivaltaa. (DiSantis ja Towl, 2025 18, 21.)

Turvataitoihin liittyvissä keskusteluissa on tärkeää huomioida myös se, miten alan vallitsevat sukupuolinnormit ja intersektionaalinen epätasa-arvo voivat vaikuttaa yksilöiden toimijuuteen ja haavoittuvuuteen. Esimerkiksi sukupuoli- ja seksuaalivähemmistöihin kuuluvat henkilöt ovat alttiimpia häirinnälle ja väkivallalle (ks. Inklusiiv 2022), mutta toisaalta monenlaiset identiteettikategorioihin kytkeytyvät normit voivat vaikeuttaa sekä väkivallan tunnistamista että siitä puhumista. Vaikkapa maskuliinisuuteen liittyvät normit voivat tehdä häirinnän tai väkivallan kokemusten esiin tuomisesta ja tekijän ilmiantamisesta miehille vaikeaa (Ramstedt 2026; ks. myös Paananen ja Saarikoski 2024). Olisi siis tärkeää rohkaista opiskelijoita tunnistamaan omaan identiteettiin liittyvät haavoittuvuudet ja etuoikeudet ja refleктоimaan niiden vaikutusta omaan toimintaan, jotta tuetaan vastuullista päätöksentekoa.

Hirsch ja Kahn (2020, 266, 270) toteavat, että nuoria täytyisi kannustaa pohtimaan minkälaiset seksuaaliset kokemukset olisivat turvallisia ja positiivisia, jotta he osaisivat tunnistaa paremmin mahdollisia rajojen ylityksiä. Yhtenä tällaisena aloitteena Active* Consent (2025b) ehdottaa hyvinvointiviikon järjestämistä korkeakouluissa, jonka aikana opiskelijat voivat kirjoittaa vihreille muistilapuille, minkälainen käytös olisi romanttisessa vuorovaikutuksessa sellaista, joka saisi tuntemaan olon turvalliseksi, tuetuksi ja arvostetuksi. Käytös voi liittyä niin käytännön tekoihin, fyysiseen olemukseen kuin tunteisiin. Active* Consentin malli osoittaa, että suostumukseen liittyvät kysymykset voivat olla myönteisiä, eikä niitä tarvitse yhdistää suoraan keskusteluun seksuaalisesta väkivallasta.

Monet yliopistot ovat toteuttaneet suostumuskasvatusta myös verkossa oppimateriaalien ja itsenäisen opiskelun muodossa. Ensisijaista olisi opettaa suostumukseen liittyviä periaatteita eli sitä, miten suostumus ilmaistaan, tunnistetaan ja miten sitä kunnioitetaan erilaisissa vuorovaikutustilanteissa. (Esim. Universiteit Utrecht 2025; Oxford University 2025.) Opiskelijoille on painotettava, että seksuaaliseen kanssakäymiseen liittyvän suostumuksen tulee olla 1) jatkuvaa, 2) molemminpuolista ja 3) vapaasti annettua (Active* Consent 2025c, 31). Yhtä tärkeää kuin epäasiallisen käytöksen eri muotojen käsittely on tietoisuuden lisääminen toiminta- ja ilmoituskanavista: minne voi kääntyä

Anna Ramstedt

**Tunne- ja turvataidot
musiikin korkeakoulu-
opinnoissa ja
epäasiallisen
käytöksen
ennaltaehkäisyssä**

häirintätilanteissa¹⁰ ja miten tukea kollegaa tai opiskelutoveria, joka on joutunut kokemaan epäasiallista kohtelua (Aaltonen 2012).

Yhteenveto

Tässä artikkelissa olen hahmotellut, miten musiikkialan työhyvinvointia voidaan vahvistaa sellaisella koulutuksella, joka tukee epäasiallisen käytöksen ennaltaehkäisyä ja kulttuurista muutosta. Esittelin neljä tapaa, joilla muusikoiden työ- ja opiskeluhuvinvointia voidaan pitkäjänteisesti parantaa tukemalla tunne- ja turvataitoja musiikin korkeakouluopinnoissa. Kuten käsitykset kehon rajoista ja turvallisuudesta, myös tunne- ja turvataidot rakentuvat vahvasti kulttuurisissa ja sosiaalisissa yhteyksissä (ks. esim. Hirsch ja Khan 2020, xvi, 269). Normien muuttaminen tulisi aloittaa varhaisessa vaiheessa, ja juuri siksi opetuksen ja pedagogisten käytäntöjen tarkastelu tarjoaa mahdollisuuden muutoksen juurruttamiseen.

Ensinnäkin laulu- ja instrumenttiopinnoissa olisi tärkeää vahvistaa opiskelijoiden tunne- ja turvataitoja, jotta muualla opinnoissa käsiteltävät eettiset ja turvallisen vuorovaikutuksen periaatteet eivät olisi ristiriidassa tämän kaikkein käytännöllisimmän ja henkilökohtaisimman opetuksen kanssa. Toiseksi musiikinhistoriaa ja -teoriaa opettavissa aineissa olisi olennaista purkaa haitallisia normeja ja uskomuksia, jotka voivat normalisoida epäasiallista käytöstä tai ylläpitää epätasa-arvoisia rakenteita. Kolmanneksi instrumentti- ja laulopedagogiikan opinnoissa olisi luontevaa käsitellä opettajan valta-asemaa ja ammattietiikkaa osana opetusympäristön kokonaisuutta. Neljänneksi esitin, että työelämävalmiuksien opetukseen tulisi sisällyttää systemaattisesti tunne- ja turvataitoja. Opiskelijoille tulisi opettaa häirinnän ja henkisen väkivallan tunnistamista, suostumuksen periaatteita, toimintakanavia ongelmatilanteissa sekä keinoja tukea kollegaa vaikeissa tilanteissa. Samalla heitä tulisi rohkaista reflektoimaan oman alansa erityisiä riskitekijöitä ja pohtimaan, miten he voivat vaikuttaa niin omaan toimintaansa kuin ympäröivän yhteisön toimintakulttuuriin.

Vaikka olen edellä tarkastellut pääosin yksilön tunne- ja turvataitoja, ennaltaehkäisy ei ole eikä sen tule olla yksittäis-

ARTIKKELIT
1 | 2026

10 Näitä ovat esimerkiksi oppilaitoksen häirintäyhdyshenkilö tai yhdenvertaisuusvastaavat, ammattiliittojen häirintäyhdyshenkilöt tai työsuojeluvaltuutetut sekä väkivallan uhreja auttavat tukipuhelimet.

ten opiskelijoiden tai opettajien vastuulla. Kyse on laajasta ja moniulotteisesta kokonaisuudesta, joka edellyttää rinnakkaisia toimia yksilö-, yhteisö-, kulttuuri- ja instituutiotasolla. Tunne- ja turvataidot muodostavat tästä kokonaisuudesta vain yhden osa-alueen. Niiden rinnalla keskeisiä ovat koulutusinstituutioiden selkeä vastuunotto ja toimivat rakenteet, joiden avulla epäasiallista käytöstä voidaan ehkäistä, raportoida ja käsitellä johdonmukaisesti. Korkeakoulut kouluttavat tulevia musiikkialan toimijoita ja kantavat siten olennaisen vastuun siitä, että opiskelijoilla on valmiudet turvalliseen vuorovaikutukseen, eettiseen toimintaan ja haitallisten rakenteiden tunnistamiseen. Siksi on tärkeää kehittää selkeitä toimintamalleja sekä vahvistaa institutionaalista osaamista ja valmiuksia, jotta epäasialliset tilanteet tunnistetaan ja niihin puututaan asianmukaisesti.

Ennaltaehkäisyä ei voi käsitellä tyhjentävästi yhden tutkimusartikkelin puitteissa. Tämä artikkeli rajautuu tarkastelemaan yhtä osa-aluetta laajemmasta kokonaisuudesta, ja sen tarkoitus on avata keskustelua sekä tarjota suuntaviivoja jatkotutkimukselle ja pedagogiselle kehittämiselle. Tässä esitetyt kehittämistavat ovat alustavia hahmotelmia, jotka rakentuvat klassisen musiikin alan tunnistettuihin ongelmakohtiin. Niiden sovellettavuutta olisi syytä jatkossa tutkia ja kehittää edelleen, esimerkiksi kehittämistutkimuksen keinoin, ja laajentaa myös muille taideoiloille sekä erilaisiin pedagogisiin ja institutionaalisiin konteksteihin. Epäasiallisen käytöksen ennaltaehkäisy ja turvallisemman opiskelu- ja työympäristön edistäminen edellyttävät pitkäjänteistä ja laaja-alaista panostusta. Sosioemotionaalisten taitojen ja suostumuskasvatuksen hyödyntäminen on kansainvälisesti kasvava käytäntö eri koulutusasteilla. Vaikka ne eivät yksin riitä laajemman kulttuurisen ja rakenteellisen muutoksen aikaansaamiseen, ne tarjoavat lupaavia välineitä opiskelu- ja työhyvinvoinnin edistämiseen. Suomessa tulisi vahvistaa näiden käytäntöjen soveltamista, tukea opettajien reflektiota ja täydennyskoulutusta sekä juurruttaa periaatteet osaksi musiikin korkeakouluopintoja ja alan ammattikäytäntöjä.

Anna Ramstedt

**Tunne- ja turvataidot
musiikin korkeakoulu-
opinnoissa ja
epäasiallisen
käytöksen
ennaltaehkäisyssä**

Lähteet

Aaltonen, Jussi. 2012. *Turvataitoja nuorille. Opas sukupuolisen häirinnän ja seksuaalisen väkivallan ehkäisyyn*. Terveysten ja hyvinvoinnin laitos: Opas 21. Tampere: Juvenes Print – Tampereen yliopistopaino. Tark. 7.6.2025. https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/90817/Opas_21%20_verkko.pdf

- Active* Consent. 2025a. *Active* Consent for Higher education and the further Education ja Training sector: Recent highlights and goals for 2024-25*. Raportti. Tark. 25.8.2025. https://www.consenthub.ie/wp-content/uploads/2024/09/Annual_Report_Online-4.pdf
- Active* Consent. 2025b. "Relationship 'Green Flags' post-it activity." Tark. 25.8.2025. <https://www.consenthub.ie/wp-content/uploads/2023/03/Green-Flags-Activity-1-1.pdf>
- Active* Consent. 2025c. *Toolkit: Developing a consent strategy for your higher education institution*. NUI Galway OÉ Gaillimh. Tark. 11.10.2025. <https://www.isha.ie/article/active-consent-toolkit-developing-consent-strategy-your-higher-education-institution-45>
- Almqvist, Cecilia F. ja Ann Werner. 2024. "Maintaining and challenging conservative teaching and learning culture in conservatories: The need for holistic pedagogy in educational fields of tension." *Research Studies in Music Education* 46(2): 257–270. <https://doi.org/10.1177/1321103x231187766>
- Biesta, Gert. 2013. *The Beautiful Risk of Education*. New York: Routledge.
- Bowman, Wayne. 2016. "Artistry, ethics, and citizenship." Teoksessa *Artistic citizenship: Artistry, social responsibility, and ethical praxis*, toim. David Elliott, Marissa Silverman ja Wayne Bowman, 59–80. Oxford: Oxford University Press.
- Brüstle, Christa, Lucia di Cecca, Itziar Larrinaga, Mojca Piškor, Eva Sæther ja David-Emil Wickström, toim. 2024. *Music Power Relations, and Beyond: Critical Positions in Higher Music Education*. Donostia-San Sebastián: Musikene. Tark. 7.6.2025. <https://musikene.eus/prihme/?lang=en>
- Bull, Anna. 2019. *Class, Control, and Classical Music*. New York: Oxford University Press. <https://doi.org/10.1093/oso/9780190844356.001.0001>
- Bull, Anna. 2024. "Classical music after #MeToo: Is music higher education a 'conducive context' for sexual misconduct?" Teoksessa *Higher Music Education and Employability in a Neoliberal World*, toim. Rosa Reitsamer ja Rainer Prokop, 87–100. London: Bloomsbury Publishing. Tark. 7.6.2025. <http://dx.doi.org/10.5040/9781350266995.0016>
- Bull, Anna, Christina Scharff ja Laudan Nooshin, toim. 2023. *Voices for Change in the Classical Music Profession: New Ideas for Tackling Inequalities and Exclusion*. New York: Oxford University Press. <https://doi.org/10.1093/oso/9780197601211.001.0001>
- Burnard, Pamela ja Elizabeth Mackinlay. 2025. "Performing Ethical Response-ability in Music Education Research: Who Cares and What Matters?" *Action, Criticism, and Theory for Music Education* 24(4): 110–127. <https://doi.org/10.22176/act24.4.110>
- Buscatto, Marie, Sari Karttunen ja Mathilde Provansal, toim. 2025. *Gender-Based Violence in Arts and Culture. Perspectives on Education and Work*. Cambridge: Open Book Publishers. <https://doi.org/10.11647/OBP.0436>
- CASEL [Collaborative for Academic, Social, and Emotional Learning]. 2003. *Safe and sound: An educational leader's guide to evidence – based social and emotional learning (SEL) programs*. Tark. 27.11.2025. <https://casel.org/safe-and-sound-guide-to-sel-programs/>

- CASEL [Collaborative for Academic, Social, and Emotional Learning]. 2025. "Our History". Tark 27.11.2025. <https://casel.org/about-us/our-history/>.
- Conley, Colleen S. 2015. "SEL in Higher Education." Teoksessa *Handbook of Social and Emotional Learning: Research and Practice*, toim. Joseph A. Durlak, Celene E. Domitrovich, Roger P. Weissberg ja Thomas P. Gullotta, 197–212. New York & London: The Guilford Press.
- DiSantis, Clarissa J. ja Graham J. Towl. 2025. *Addressing student sexual violence in higher education: A good practice guide*. 2. painos. Leeds: Emerald Publishing. <https://doi.org/10.1108/9781837977833>
- Elmi, Chiara. 2020. "Integrating Social Emotional Learning Strategies in Higher Education." *European Journal of Investigation in Health, Psychology and Education* 10(3): 848–858. <https://doi.org/10.3390/ejihpe10030061>
- Elonheimo, Aino-Maija, Sari Miettinen, Hanna Ojala ja Tuija Saresma, toim. 2022. *Intersektionaalinen feministinen pedagogiikka*. Helsinki: Vastapaino.
- Ewell, Philip. 2023. *On Music Theory, and Making Music More Welcoming for Everyone*. Michigan: University of Michigan Press.
- Fernández-Morante, Basilio. 2024. "Violence in Higher Music Education Today: Reprehensible but not Condemnable?" Teoksessa *Music Power Relations, and Beyond: Critical Positions in Higher Music Education*, toim. Christa Brüstle, Lucia di Cecca, Itziar Larrinaga, Mojca Piškor, Eva Sæther ja David-Emil Wickström, 37–48. Donostia-San Sebastián: Musikene. Tark. 7.6.2025. <https://musikene.eus/wp-content/uploads/2024/11/MUSIC-POWER-RELATIONS-AND-BEYOND.pdf>
- Foster, Rob. 2024. "Toxic Jazz Narratives - Dispelling the Illusory Relationship Between Suffering and Creativity". *The IASJ Journal of Applied Jazz Research* 2(1). Tark. 7.6.2025. https://scholarworks.gvsu.edu/iasj_journal/vol2/iss1/3
- Gaunt, Helena ja Heidi Westerland, toim. 2013. *Collaborative learning in higher music education*. London: Routledge.
- Gibson, Cassandra. 2024. *Navigating Gender Identity in a Musical Europatriarchy: Stories of Power, Consent, and Silence*. Väitöskirja. Monash University. <https://doi.org/10.26180/26028292>
- Gibson, Cassandra. 2026. "The master and the apprentice: Educational power and musical culture in the 'wild, wild west.'" *Research Studies in Music Education*. <https://doi.org/10.1177/1321103X251404287>
- Gibson, Cassandra ja Anna Ramstedt. 2025. "Prepare them for abuse: how to collectively equip young musicians to navigate the unsafe spaces of classical music culture". Konferenssiesitelmä 15.5.2025. *Music, Research, and Activism II: Solidarities and Urgencies*, Helsinki.
- Hendricks, Karin S., toim. 2023. *The Oxford Handbook of Care in Music Education*. New York: Oxford University Press. <https://doi.org/10.1093/oxfordhb/9780197611654.001.0001>
- Hill, Rosemary Lucy, Daisy Richards ja Heather Savigny. 2023. "Normalising sexual violence in popular culture: eroding, erasing and controlling women in rock music." *Feminist Media Studies* 23(3): 1107–1123. <https://doi.org/10.1080/14680777.2021.1902368>
- Hirsch, Jennifer ja Shamus Khan. 2020. *Sexual Citizens: Sex, Power, and Assault on Campus*. New York: W.W. Norton & Company.

Anna Ramstedt

**Tunne- ja turvataidot
musiikin korkeakoulu-
opinnoissa ja
epäasiallisen
käytöksen
ennaltaehkäisyssä**

- Holmgren, Carl. 2022. "Empowering piano students of Western classical music: Challenging teaching and learning of musical interpretation in higher education." *Music Education Research* 24(5): 574–587. <https://doi.org/10.1080/14613808.2022.2101632>
- Humphrey, Neil. 2013. *Social and Emotional Learning: A Critical Appraisal*. London: SAGE. <https://doi.org/10.4135/9781446288603>
- Inklusiiv. 2022. *Raportti: Kysely yhdenvertaisuudesta musiikkialalla*. Tark. 26.2.2026. https://www.muusikkojenliitto.fi/wp-content/uploads/2022/05/Raportti_Kysely-yhdenvertaisuudesta-musiikkialalla.pdf
- Juntunen, Marja-Leena ja Heidi Partti, toim. 2023. *Musiikkikasvatus muutoksessa*. Helsinki: DocMus-tohtorikoulun julkaisuja 20. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-329-321-2>
- Jääskeläinen, Tuula. 2023. "'Music is my life': Examining the connections between music students' work-load experiences in higher education and meaningful engagement in music." *Research Studies in Music Education* 45(2): 260–278. <https://doi.org/10.1177/1321103x221104296>
- King's College. 2026. "What is the 'Keeping Each Other Safe' online training?" Tark. 17.2.2026. <https://self-service.kcl.ac.uk/article/KA-01865/en-us>
- Kivinen, Marika. 2021. "Vuorovaikutus ryhmäopetuksessa ja laulunopettajan muuttuvat työtavat". Teoksessa *Laulajan keho ja mieli – psykofyysisyys, vuorovaikutus ja luovat toimintatavat laulunopetuksessa*, toim. Marika Kivinen, Hanna Lammi ja Leena Unkari-Virtanen, 79–106. Helsinki: Metropolia Ammattikorkeakoulu. Tark. 21.10.2025. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-328-314-5>
- Kivinen, Marika, Hanna Lammi ja Leena Unkari-Virtanen, toim. 2021. *Laulajan keho ja mieli – psykofyysisyys, vuorovaikutus ja luovat toimintatavat laulunopetuksessa*. Helsinki: Metropolia Ammattikorkeakoulu. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-328-314-5>
- Kivinen, Marika ja Anna Ramstedt. 2025. "Feeling un/comfortable: Positionality and embodied experience in classical music research." Teoksessa *Music, Research, and Activism Prospects and Projects in Northern Europe*, toim. Kim Ramstedt, Susanna Välimäki, Kaj Ahlsved ja Sini Mononen, 51–59. Bristol: Intellect.
- Koivisto-Kaasik, Nappu. 2025. "Aamuyö ritari Siniparran linnassa: seksuaalisesta häirinnästä ja väkivallasta taiteiden historiassa." *Toiminta soi – Kirjoituksia yhteiskunnallisesta, toiminnallisesta ja aktivistisesta musiikintutkimuksesta* 19.2.2025. Tark. 9.6.2025. <https://www.suoni.fi/fi/toiminta-soi/2025/2/19/aamuy-ritari-siniparran-linnassa>
- Koivisto-Kaasik, Nappu ja Susanna Välimäki. 2025. "Neromyytti ja häirintä klassisen musiikin historiassa". Vierailuluento kurssilla *#metoo, musiikki ja valta: feministinen musiikintutkimus 2000-luvulla*. Helsingin yliopisto 25.3.2025.
- Kurkela, Kari. 1993. *Mielen maisemat ja musiikki: Musiikin esittäminen ja luovan asenteen psykodynaamikka*. Musiikin tutkimuslaitos. Helsinki: Sibelius-Akatemia.

- Lajunen, Kaija, Minna Andell ja Mirja Ylenius-Lehtonen, toim. 2019. *Tunne- ja turvataitoja lapsille: Tunne- ja turvataitokasvatuksen oppimateriaali*. 2. painos. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos: Opas 39. Helsinki: Terveyden- ja hyvinvoinnin laitos THL.
<https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-302-467-0>
- Laukkanen, Anu, Sari Miettinen, Aino-Maija Elonheimo, Hanna Ojala ja Tuija Saresma, toim. 2018. *Feministisen pedagogiikan ABC – Opas ohjaajille ja opettajille*. Helsinki: Vastapaino.
- Murphy, Amy ja Brian Van Brunt. 2017. *Uprooting sexual violence in higher education: A guide for practitioners and faculty*. Lontoo: Routledge.
- Niemi, Lisa. 2024. Ministerit ja lapsiasiavaltuutettu arvostelevat yläkouluihin jaettua seksiopasta. *Helsingin Sanomat* 25.11.2025. Tark. 3.7.2025. <https://www.hs.fi/suomi/art-2000010858610.html>
- Oikeusministeriö. 2026. ”Uusi seksuaalirikoslaki”. Tark. 26.2.2026.
<https://oikeusministerio.fi/seksuaalirikoslaki>
- Paananen, Karoliina ja Sonja Saarikoski. 2024. ”Muusikon paradoksi”. *Long Play* 30.5.2024. Pitkät – LP 137. Tarkistettu 7.6.2025.
<https://www.longplay.fi/pitkat/muusikon-paradoksi>
- Pernaa, Johannes. 2013. ”Kehittämistutkimus tutkimusmenetelmänä”. Teoksessa *Kehittämistutkimus opetuslalla*, toim. Johannes Pernaa, 9–26. Jyväskylä: PS-kustannus.
- Pozo, Juan Ignacio, María Puy Pérez Echeverría, Guadalupe López-Íñigues, ja José Antonio Torrado, toim. 2022. *Learning and Teaching In The Music Studio. A Student-Centered Approach*. Vol. 31 of Landscapes: the Arts, Aesthetics, and Education. New York: Springer.
<https://doi.org/10.1007/978-981-19-0634-3>
- Ramstedt, Anna. 2022. ”’A Man is Practically the General Norm’ – A Case Study of Gender Inequality and Whiteness in the Classical Music Scene in Finland”. *NORA – Nordic Journal of Feminist and Gender Research* 31(1): 91–107.
<https://doi.org/10.1080/08038740.2022.2088611>
- Ramstedt, Anna. 2023a. ”Emotional abuse in classical music education in Finland: A study of Finnish women musicians’ experiences”. *Action, Criticism & Theory for Music Education*, 22(3): 198–226.
http://act.maydaygroup.org/articles/Ramstedt22_3.pdf
- Ramstedt, Anna. 2023b. ”’You just had to learn to live with it’: Gendered and Sexual Misconduct in Classical Music Culture in Finland. *Musiikkikasvatus* 26 (2), 40–55.
<https://fjme.journal.fi/issue/view/11143/2435>
- Ramstedt, Anna. 2023c. ”Varjopuolia klassisen musiikin opetuksessa ja avaimia niiden ennaltaehkäisyyn”. Kutsuesitelmä. PianoEspoo, 23.9.2023.
- Ramstedt, Anna. 2024. *Misconduct, Abuse and Classical Music: A feminist study on social imaginaries and women musicians’ experiences of gender inequality in Finland*. Helsingin yliopisto: Filosofian, taiteiden ja yhteiskunnan tutkimuksen laitos. Dissertations Universitatis Helsingiensis 300/2024. *Studia Musicologica Universitatis Helsingiensis XXXI/2024*. Joensuu: Punamusta.
- Ramstedt, Anna. 2026. ”Rajojen hämärtyessä: Kehollisen toimijuuden rakentuminen klassisen musiikin koulutus- ja työkuulttuurissa”. *Musiikki* 56(1): 12–35.

Anna Ramstedt

Tunne- ja turvataidot musiikin korkeakouluopinnoissa ja epäasiallisen käytöksen ennaltaehkäisyssä

- Ramstedt, Anna, Nuppu Koivisto-Kaasik ja Susanna Välimäki. 2025a. ”Musiikkitieteilijän turvataidot: Seksuaalinen häirintä ja houkuttelu musiikkialalla sekä korkeakouluissa – Avaimia ennaltaehkäisyyn”. Teemapäivä Helsingin yliopiston musiikkitieteessä 18.2.2025.
- Ramstedt, Anna, Nuppu Koivisto-Kaasik ja Susanna Välimäki. 2025b. ”Musiikintutkijan turvataidot: Avaimia seksuaalisen häirinnän ennaltaehkäisyyn musiikkialalla.” Vierailuluento kurssilla *Johdatus musiikintutkimukseen*. Helsingin yliopisto. 17.9.2025.
- Ramstedt, Kim ja Susanna Välimäki. 2025. ”Introduction: The Activist Turn in Music Research”. Teoksessa *Music, Research, and Activism Prospects and Projects in Northern Europe*, toim. Kim Ramstedt, Susanna Välimäki, Kaj Ahlsved ja Sini Mononen, vii-xxii. Bristol: Intellect.
- Reinert, Paul M. 2019. ”Social-emotional learning: a model for higher education”. *Journal of Research in Innovative Teaching ja Learning* 12(2):114–115. <https://doi.org/10.1108/JRIT-02-2019-0039>
- Seesjärvi, Iris. 2021. ”Näkökulmia laullisesta häpeästä kärsivän oppilaan opettamiseen.” Teoksessa *Laulajan keho ja mieli – psykofyysisyys, vuorovaikutus ja luovat toimintatavat laulunopetuksessa*, toim. Marika Kivinen, Hanna Lammi ja Leena Unkari-Virtanen, 182–206. Helsinki: Metropolia Ammattikorkeakoulu. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-328-314-5>
- Seesjärvi, Iris. 2024a. *Not Good Enough? Vocal Shame Among Classical Music Singers*. Omakustanne.
- Seesjärvi, Iris. 2024b. ”Unfolding singer’s shame: experiences of shame and shaming among Finnish classical singers.” *Musiikki* 54(1): 9–37. <https://doi.org/10.51816/musiikki.144758>
- Seesjärvi, Demian. 2021. ”Opettaja lukkiutuneen äänen äärellä – traumasensitiivisen laulopedagogiikan kehittäminen”. Teoksessa *Laulajan keho ja mieli – psykofyysisyys, vuorovaikutus ja luovat toimintatavat laulunopetuksessa*, toim. Marika Kivinen, Hanna Lammi ja Leena Unkari-Virtanen, 151–181. Helsinki: Metropolia Ammattikorkeakoulu. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-328-314-5>
- Sherwood, Travis. 2023. ”Evolving the master-apprentice tradition: A pathway back to a student-centered pedagogy.” *Journal of Singing* 80(1): 13–22. <https://muse.jhu.edu/article/904805>
- Siljamäki, Eeva. 2023. ”Sosiaalista kestävyyttä improvisaatiopedagogiikkaa soveltaen”. Teoksessa *Musiikkikasvatus muutoksessa*, toim. Marja-Leena Juntunen ja Heidi Partti, 403–428. Helsinki: DocMus-tohtorikoulun julkaisuja 20. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-329-321-2>
- Srinivasan, Amia. 2021. *The Right to Sex*. London: Bloomsbury.
- Strandman, Saara-Maija. 2021. ”Laulajan hengittävä kokemus – Yhteys ja rajat laulunopettajan tukena kohtaavassa vuorovaikutuksessa.” Teoksessa *Laulajan keho ja mieli – psykofyysisyys, vuorovaikutus ja luovat toimintatavat laulunopetuksessa*, toim. Marika Kivinen, Hanna Lammi ja Leena Unkari-Virtanen, 53–78. Helsinki: Metropolia Ammattikorkeakoulu. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-328-314-5>
- Universiteit Utrecht. 2025. ”E-module consent matters”. Tark. 10.10.2025. <https://students.uu.nl/gnk/e-module-consent-matters>
- University of Oxford. 2025. ”Consent for students.” Tark. 10.10.2025. <https://www.ox.ac.uk/students/welfare/supportservice/consent-training>

- Utermohl de Queiroz, Dora, Clarissa Foletto ja Guadalupe López-Íñiguez. 2025. "Pedagogical approaches to promote self-regulation in musical instrument learning: A PRISMA scoping review." Advanced online publication. *International Journal of Music Education*. <https://doi.org/10.1177/03057356251348414>
- Utermohl de Queiroz, Dora, Guadalupe López-Íñiguez ja Clarissa Foletto. 2024. "Investigating if and how string teachers instruct and support motivation, self-efficacy, and task strategies for self-regulation of student's practice in online lessons." *Research Studies in Music Education* 47(1): 129–148. <https://doi.org/10.1177/1321103X241264943>
- Välimäki, Susanna ja Nuppu Koivisto-Kaasik. 2023. *Sävelten tyttäret: säveltävät naiset Suomessa 1800-luvulla ja 1900-luvun alkupuolella*. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura. <https://doi.org/10.21435/ha.154>
- Wang, Faming, Lily Min Zeng ja Ronnel B. King. 2024. "University students' socio-emotional skills: the role of the teaching and learning environment". *Studies in Higher Education*, 1–18. <https://doi.org/10.1080/03075079.2024.2389447>
- Weissberg, Roger P., Joseph A. Durlak, Celene E. Domitrovich ja Thomas P. Gullotta. 2015. "Social and emotional learning: Past present, and future." Teoksessa *Handbook of Social and Emotional Learning: Research and Practice*, toim. Joseph A. Durlak, Celene E. Domitrovich, Roger P. Weissberg ja Thomas P. Gullotta, 3–19. New York & London: The Guilford Press.
- Werner, Ann, Cecilia F. Almqvist, Tuire Kuusi, Kristi Kiilu ja Gergely Fazekas. 2025. "Power and responsibility in higher music education. Issues of bullying and harassment". *Trio* 14(1): 7–22. <https://doi.org/10.37453/tj.152537>
- Wickström, David-Emil. 2023. "Inside Looking In: Strategies to Counteract Misconduct in Artistic Teaching within Higher Music Education." Teoksessa *Voices for Change: Tackling Inequalities and Exclusions in the Classical Music Profession*, toim. Anna Bull, Christina Scharff ja Laudan Nooshin, 54–68. Oxford: Oxford University Press.
- Wilson, Sharron L., Elena Riva ja Kate Lister. 2024. "Positive pedagogies: Co-creation partnerships to support social and emotional learning in higher education." *Social and Emotional Learning: Research, Practice, and Policy* 3: 1–8. <https://doi.org/10.1016/j.sel.2024.100035>
- Zembylas, Michalinos. 2007. "Emotional ecology: The intersection of emotional knowledge and pedagogical content knowledge in teaching." *Teaching and Teacher Education* 23(4): 355–367.
- Zimmerman, Barry J. 2002. "Becoming a Self-Regulated Learner: An Overview." *Theory Into Practice* 41(2): 64–70.

Anna Ramstedt

**Tunne- ja turvataidot
musiikin korkeakoulu-
opinnoissa ja
epäsiällisen
käytöksen
ennaltaehkäisyssä**